

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Кафедра спеціального фортепіано № 1

О. А. БЕЗБОРОДЬКО

УДК 781.0:786.2+001.8

**ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ФАХОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО»**

Методична розробка
для студентів та педагогів музичних вишів

Теми для самостійної роботи студентів з фахової дисципліни «Методика навчання гри на фортепіано»: методична розробка для студентів та педагогів музичних вишів / Упор. О. А. Безбородько. – Київ : НМАУ, 2017. – 15 с.

Упорядник:

БЕЗБОРОДЬКО О. А., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри спеціального фортепіано № 1 і кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

Рецензенти:

СТЕПАНЕНКО М. Б., кандидат мистецтвознавства, народний артист України, завідувач кафедри спеціального фортепіано № 1 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, професор

РОЩИНА Т. О., кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри спеціального фортепіано № 2 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, професор

Програму обговорено і схвалено на засіданні кафедри спеціального фортепіано № 1 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

Протокол № 3 від 06.12.2017 року

Рекомендовано до друку Вченою радою Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

Протокол № 5 від 28.12.2017 року

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Правила написання рефератів та підготовки усних доповідей.....	6
Критерії та норми оцінювання самостійної роботи.....	8
Перелік тем для самостійної підготовки студентами рефератів та усних доповідей.....	9
Література.....	12

Вступ

Самостійна робота є важливою складовою курсу «Методика навчання гри на фортепіано». Програмою курсу передбачаються різні види самостійної роботи студентів, як-от опрацювання літератури з фортепіанної педагогіки, написання реферативних і контрольних робіт, виступи на колоквиумах, участь у диспутах, виконавсько-педагогічний аналіз творів педагогічного репертуару, відкриті уроки (експозиційний показ студентами фрагментів уроку з учнем), аналіз тематичних уроків педагогів-майстрів, звіти про свою роботу на курсах педагогічної практики, підготовка до семінарських занять тощо.

Значну роль у програмі курсу ми відводимо самостійній підготовці студентами рефератів та доповідей з різних конкретних питань історії та теорії музичної педагогіки. Ця форма роботи має на меті:

- виховати у студентів творче ставлення до педагогічної праці, сформувати цілеспрямованість, активність у надбанні нових методичних знань;
- розвинути самостійність дослідницького мислення студентів, навчити споглядати, аналізувати, узагальнювати, розбиратися в складних тенденціях і поглядах сучасної музичної педагогіки;
- виховати навички праці з науковою, методичною, теоретичною та історичною літературою;
- сформувати мотивацію до подальшого самовдосконалення і самонавчання;
- охопити у навчальному процесі ширше коло практичних і теоретичних питань, ніж це передбачено програмою курсу, дати змогу педагогу гнучко розподіляти лекційний час, концентруючись на більш загальних, теоретичних проблемах фортепіанної педагогіки.

Дана методична розробка пропонує перелік тем для самостійної роботи, який може бути розширено за бажання студента та згоди педагога. Тематику згруповано у три розділи:

- історія розвитку фортепіанної педагогіки у персоналіях,
- раннє музичне виховання,

- практичний аналіз сучасних методик та посібників з гри на фортепіано.

Додається список літератури із зазначенням відповідного джерела до кожної теми. Переліку тем передують короткий опис правил написання рефератів та підготування усної доповіді, а також критерії оцінки роботи.

Правила написання рефератів та підготовки усних доповідей

Розподіл тем має відбуватися протягом першого місяця навчального курсу. За цей час студенти можуть вибрати цікаві для них теми та попередньо ознайомитися з відповідною літературою. Якщо група невелика (до десяти людей), студент вибирає для вивчення три теми – по одній з кожного розділу. Теми не повинні повторюватися. Як виняток, можлива підготовка однієї теми двома студентами, але не більше.

Реферати мають наближатися за формою та стилем написання до наукової роботи. Ні в якому разі не можна допускати простого переписування або копіювання. Усі цитати повинні бути оформленими відповідно до вимог, що пред'являються до наукових робіт. Бажано на початку реферату дати його короткий план із зазначенням структурних елементів.

До структурних елементів реферату відносяться вступ, основний зміст, що складається, як правило, з декількох розділів, висновки та список літератури. У вступі слід обґрунтувати актуальність теми роботи, вказати її мету, поставити основні завдання, необхідні для досягнення мети. Розділи основної частини роботи повинні відповідати заявленим завданням. У висновках критично оцінюються значення і роль досліджуваного явища фортепіанної педагогіки (персоналії, школи, методики), надаються практичні рекомендації по використанню його принципів у педагогічній праці. Обсяг роботи – до одного авторського аркуша (21–22 сторінки друкованого тексту полуторним інтервалом, шрифт – Times New Roman, кегль – 14).

При зверненні до тем з історії розвитку фортепіанної педагогіки у персоналіях, слід описати життєвий і творчий шлях музиканта-педагога, вказати його вчителів та послідовників, описати загальний стан музичної педагогіки того часу, розкрити суть педагогічних принципів і поглядів досліджуваного митця, вирізнити новації, внесені ним у фортепіанну педагогіку. Слід пам'ятати, що повноцінний аналіз педагогічної діяльності видатного музиканта можливий тільки за умови порівняння його ідей з пануючими уявленнями в музичному середовищі тогочасної епохи. Тому недостатньо опису діяльності та поглядів музиканта, важливо їх порівняння з ідеями його попередників. Відповідно, для розкриття цієї теми необхідна обробка значної кількості джерел. Якщо йдеться про композитора, слід

простежити зв'язок стилістики його творів, особливостей фактури, мелодичної та гармонічної мови з його педагогічними принципами. У випадку з педагогом-виконавцем важливим стає аналіз репертуарних уподобань, особливостей інтерпретації. Таким чином, для повного розкриття цих тем потрібно вільно орієнтуватися в питаннях гармонії, аналізу форм, теорії інтерпретації.

Аналізуючи методики раннього музичного розвитку, слід звернути увагу на мету досліджуваної методики та її цільові групи (вікові, соціальні, медичні – наприклад, люди з порушеннями інтелектуального або мовного розвитку), націленість на професійний або загальний розвиток. Особливу увагу слід приділити доступним відомостям про ефективність даної методики, використання в ній допоміжних засобів навчання. Багато методик раннього розвитку ґрунтуються не тільки на педагогічних принципах і спостереженнях, а й на досягненнях психології, медицини, а іноді й на специфічних філософських концепціях. Необхідно ретельно вивчити і проаналізувати принципи, що лежать в основі таких методик.

В результаті практичного аналізу сучасних методик і підручників гри на фортепіано слід: визначити вікову групу, на яку націлено посібник (вказати вік), та її рівень підготовки (класи музичної або загальноосвітньої школи); описати завдання, які ставить підручник, та запропоновані методи їх вирішення; виявити навички, які придбає учень в результаті навчання за даним підручником або методикою, міру їх важливості для професійного та загального розвитку учня; проаналізувати репертуар, запропонований посібником (його зв'язок з народною, класичною, сучасною, естрадною музикою); визначити чи використовуються в підручнику і якщо так, то як саме, позамузичні компоненти, як-от вербальні (вірші, казки, приказки), образотворчі (ілюстрації), ігрові; нарешті, оцінити міру ефективності даної методики чи посібника в роботі вчителя гри на фортепіано.

Додатковим заохочувальним завданням для студента, яке він зможе якісно виконати лише після успішної роботи по одній або декільком із запропонованих тем, може стати аналіз педагогічних принципів свого власного педагога за фахом. Це завдання вимагає, однак, високого рівня вміння спостерігати за педагогічним процесом, здібностей до аналізу (в тому числі до самоаналізу) і узагальнення, глибокого знання сучасних напрямків фортепіанної педагогіки.

Крім письмової форми робота має бути презентованою і в усній формі у вигляді доповіді. Терміни доповідей розставляються педагогом в залежності від їх відповідності з навчальним планом і заявленими лекційними та семінарськими темами. Бажано відвести під одну або дві доповіді певну частину заняття (максимум 30-40 хвилин). Доповідь бажано супроводжувати прикладами, що дають уявлення про суть методики, зміст підручника, педагогічні принципи. Приклади можуть бути у формі показу на інструменті, аудіо- або відеопрезентації. Доповідь ні в якому разі не повинна повторювати реферат дослівно. Слід коротко й доступно викласти основні ідеї та критичні зауваження. Важливою частиною усної презентації самостійної роботи студентів є подальша дискусія, в якій оцінюються як відповіді доповідача, так і поставлені йому запитання, тобто активна участь в обговоренні теми.

Критерії та норми оцінювання самостійної роботи

Оцінка «відмінно» ставиться тоді, коли в роботі, на основі глибоких знань теоретичних положень, дається самостійний аналіз фактичного матеріалу, містяться елементи наукової творчості, робляться самостійні висновки.

Оцінку «добре» одержують роботи, виконані на досить високому теоретичному рівні, повно висвітлюючи питання теми, але не відзначені належним рівнем творчого підходу.

Оцінку «задовільно» мають ті роботи, в яких правильно висвітлюються основні питання теми, але не виявилось уміння логічного й послідовного викладу матеріалу, самостійного аналізу літератури, розгляду проблеми в сукупності всіх її аспектів, містяться окремі помилкові положення.

Оцінка «незадовільно» ставиться тоді, коли студент не може відповісти на запитання керівника, пояснити висновки і теоретичні положення теми, не володіє матеріалом роботи.

**Перелік тем для самостійної підготовки
студентами рефератів та усних доповідей**

I

**ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФОРТЕПІАННОЇ ПЕДАГОГІКИ У
ПЕРСОНАЛЯХ**

1. Педагогічна діяльність Карла Черні та її вплив на розвиток фортеп'янової педагогіки [1; 47; 55; 69]¹
2. Педагогічна діяльність Фредеріка Шопена [25; 44]
3. Педагогічно-виконавські принципи Ференца Ліста [7; 31]
4. Педагогічна діяльність Антона Рубінштейна [37; 48]
5. Педагогічно-виконавські принципи Ферруччо Бузоні [6; 24]
6. Нова формула музики Василя Сафонова [51]
7. Педагогічні принципи Костянтина Ігумнова [19; 33]
8. Фортеп'яно-педагогічні принципи Фелікса Блуменфельда [4]
9. Педагогічна діяльність Віри Розумовської [5; 58]
10. Фортеп'яно педагогіка Генріха Нейгауза [27; 40; 41]
11. Виконавсько-педагогічні принципи Самуїла Фейнберга [64]
12. Педагогічні погляди Олександра Гольденвейзера [12; 13]
13. Раціональні принципи фортеп'янової техніки Альфреда Корто [25; 26]
14. Видатні педагоги-піаністи Київської консерваторії [65]

¹ У квадратних дужках указано основні джерела для опрацювання даної теми відповідно до списку літератури.

МЕТОДИКИ РАННЬОГО МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Вальдорфська педагогіка [15; 62; 63]
2. Педагогіка Марії Монтесорі [34; 35]
3. Ритмічне виховання за системою Еміля Жак-Далькроза [10; 42; 45]
4. Система дитячого музичного виховання Карла Орфа [3; 28; 66]
5. Система дитячого музичного виховання П'єра ван Хауве [39]
6. Фольклорний напрямок художньо-естетичного виховання: Золтан Кодай, Бела Барток [9; 18; 36]
7. Музично-естетичне виховання дітей дошкільного віку на матеріалі українського ігрового фольклору за методикою Марії Пилипчак [46]
8. Система дитячого музичного виховання Дмитра Кабалевського [21; 22]
9. Ідея розвиваючої педагогіки та система раннього виховання талантів Сінїті Судзукі [53; 54]
10. Розвиток первинної музичності та система навчання на основі творчого музикування Тетяни Гютюннікової [57]
11. Розвиток природної музичності та «визволення музового імперативу» дитини у концепції Юн-Руара Б'єркволла [80]
12. «Терапія через мистецтво» в системі музично-естетичного виховання Віктора Лоуенфельда [20; 23; 59; 68]
13. Виховання мистецтвом в концепції Тетяни Смірної [52]
14. Педагогіка мистецтв Віктора Давидова [16; 17]

АНАЛІЗ МЕТОДИК ТА ПОСІБНИКІВ З ГРИ НА ФОРТЕПІАНО

1. «Перша зустріч з музикою» Анни Артоболевської [2]
2. Methodика початкового навчання гри на фортепіано Віктора Макарова [30]
3. «Хочу грати на роялі» Наталії Грідневої – перша в незалежній Україні школа гри на фортепіано [14]
4. «Виховання піаніста» Євгена Тімакіна [56]
5. Школа гри на фортепіано Олександра Ніколаєва [60]
6. «Робота над фортепіанною технікою» Євгена Лібермана [29]
7. «Виховання піаністичних навичок» Анни Шмідт-Шкловської і професійні захворювання піаністів [61]
8. Methodика початкового навчання гри на фортепіано Тетяни Юдовіної-Гальперіної [67]
9. «Фортепіанна азбука» Олени Гнесіної [11]
10. Methodика допотного періоду навчання гри на фортепіано Ніни Найдич [38]
11. Комплексний метод виховання піаніста Ігоря Рябова [49; 50]

Література

1. *Айзенштадт С.* Учитель музыки. Жизнь и творчество Карла Черни. М., 2010.
2. *Артоболевская А.* Первая встреча с музыкой: учебное пособие. М., 1992.
3. *Баренбойм Л.* Путь к музицированию. Л., 1973.
4. *Баренбойм Л.* Фортепианно-педагогические принципы Ф. М. Blumenфельда. М., 1964.
5. *Бейвина С.* В классе профессора В. Разумовской. Л., 1982.
6. *Бузони Ф.* О пианистическом мастерстве // Исполнительское искусство зарубежных стран. Вып. 1 / под ред. Г. Я. Эдельмана. М., 1962.
7. *Буасье А.* Уроки Листа. Л., 1964.
8. *Бьеркволл Ю.–Р.* С музой в душе. Спб., 2001
9. *Вейс П.* Новое в музыкальном воспитании // Советская музыка. № 4. 1966.
10. *Волконский С.* Система и школа Жака Далькроза // Человек и ритм. Спб., 1912.
11. *Гнесина Е.* Фортепианная азбука. М., 1984.
12. *Гольденвейзер А.* О музыкальном искусстве / сост. и общ. ред. Д. Д. Благого. М., 1975.
13. *Гольденвейзер А.* Статьи, материалы воспоминания / сост. и общ. ред. Д. Д. Благого. М., 1969.
14. *Гриднева Н., Храпачева М., Лавро К.* Хочу грати на роялі. К., 2012.
15. *Грюнелиус Э.* Вальдорфский детский сад. М., 1992.
16. *Давыдов В.* Педагогика искусства: учебник. К., 1987.
17. *Давыдов В.* Творческая игра. К., 1994.
18. *Живов В.* По системе Кодая // Советская музыка. № 4. 1965.
19. *Игумнов К.* Мои исполнительские и педагогические принципы [вступ. статья Я. И. Мильштейна] // Выдающиеся пианисты-педагоги о фортепианном искусстве. Л., 1966.
20. Идеи эстетического воспитания. Т. 1, 2. М., 1973.
21. *Кабалевский Д.* Как рассказывать детям о музыке? М., 1977.
22. *Кабалевский Д.* Про трех китов и про многое другое. Книжка о музыке. М., 1970.
23. *Кларин М.* Инновации в мировой педагогике. Ростов-на Дону, 1995.

24. *Коган Г.* Ферруччо Бузони. М., 1971.
25. *Корто А.* О фортепианном искусстве. М., 1984.
26. *Корто А.* Рациональные принципы фортепианной техники // ред., пер., и коммент. Я. Мильштейна. М., 1966.
27. *Кременштейн В.* О педагогике Г. Нейгауза. М., 1984.
28. *Леонтьева О.* Педагогические концепции К. Орфа. М., 1984.
29. *Либерман Е.* Работа над фортепанной техникой. М., 1985.
30. *Макаров В.* Методика обучения игре на фортепиано. Харьков, 1997.
31. *Мильштейн Я. Ф.* Лист. Т. 2. М., 1956.
32. *Мильштейн Я.* Вопросы теории и истории исполнительства. М., 1983.
33. *Мильштейн Я.* Константин Николаевич Игумнов. М., 1975.
34. *Монтессори М.* Впитывающий разум ребенка. Спб., 2009.
35. *Монтессори М.* Помоги мне сделать это самому: статьи, советы, рекомендации. М., 2000.
36. Музыкальное воспитание в Венгрии / ред.-сост. Л. Баренбойм. М., 1983.
37. На уроках Антона Рубинштейна / ред.-сост. Баренбойм Л. А. М.–Л., 1964.
38. *Найдич Н.* Будем учиться играть! К., 2010.
39. *Найнис К.* О системе детского музыкального воспитания Пьера ван Хауве // Из истории музыкального воспитания. М., 1990.
40. *Нейгауз Г.* Об искусстве фортепианной игры. М., 1961.
41. *Нейгауз Г.* Размышления, воспоминания, дневники. М., 1983.
42. *Ніколаї Г.* Генеза системи музично-ритмічного виховання Е. Жак-Далькроза та її функціонування в Європі // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. № 2, 2009.
43. *Николаев А.* Очерки по истории фортепианной педагогики и теории пианизма. М., 1980.
44. *Николаев В.* Шопен – педагог. М., 1980.
45. *Панасюк Р.* Музично-ритмічне виховання в початкових класах (на прикладі «Ритмічної гімнастики» Еміля Жак-Далькроза) // Актуальні питання культурології: Альманах наукового товариства «Афіна». Збірник наукових праць. Вип. 11, 2011.
46. *Пилипчак М.* Грайлик: збірник. К., 2008.
47. *Ройзман Л.* Черни и его редакция клавирных сочинений Баха. М., 1940.
48. *Рубинштейн А.* Лекции по истории фортепианной литературы. М., 1974.

49. *Рябов И.* Воспитание и обучение в ДМШ. Фортепиано, 1 класс: учебное пособие. К., 1978.
50. *Рябов И.* Фортепіано: методика навчання та виховання піаніста. К., 1997.
51. *Сафонов В.* Новая формула: мысли для учащихся и учащихся на фортепиано. М., 2017.
52. *Смирнова Т.* Воспитание искусством. М., 2001.
53. *Судзуки С.* Возвращенные с любовью: классический подход к воспитанию талантов. М., 2005.
54. *Сузуки Ш.* Школа воспитания талантов. К., 1994.
55. *Терентьева Н.* Карл Черни и его этюды. Спб., 1999.
56. *Тимакин Е.* Воспитание пианиста. М., 1984.
57. *Тютюнникова Т.* Творческое музицирование и импровизация. М., 2003.
58. Уроки Разумовской / сост., вступ. ст. С. Бейлина. М., 2007.
59. *Шестаков Б.* Проблемы эстетического воспитания современной Англии // Искусство и дети. М., 1969.
60. Школа игры на фортепиано / под общ. ред. А. Николаева. М., 2002.
61. *Шмидт-Шкловская А.* О воспитании пианистических навыков. Л., 1985.
62. *Штайнер Р.* Методика обучения и предпосылки воспитания. М., 1994.
63. *Штокмайер К.* Материалы к учебным программам вальдорфских школ. М., 1995.
64. *Фейнберг С.* Пианизм как искусство. М., 1965.
65. *Хурсина Ж.* Выдающиеся педагоги-пианисты Киевской консерватории. К., 1990
66. Элементарное музыкальное воспитание по системе К. Орфа. М., 1976.
67. *Юдовина-Гальперин Т.* За роялем без слёз, или я – детский педагог. Спб., 2002.
68. *Юсов Б.* Теория и практика эстетического воспитания в США // Искусство и дети. М., 1969.
69. *Czerny Ch.* Letters to a young lady on the art of playing the pianoforte, from the earliest rudiments to the highest stage of cultivation: written as an appendix to every school for that instrument; transl. by J. A. Hamilton. London, 1840.

Підписано до друку 28.12.2017. Формат 60×90/16.
Обсяг ум. друк. арк. 0,6. Наклад 100 прим.

Міністерство культури України
Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Педагогічний репертуар. Список рекомендованих творів.

Поліфонічні п'єси

I клас

Бах Й.С. Нотний зошит А.М.Бах (на вибір). Маленькі прелюдії (легкі). Арія соль мінор
Беркович І. Поліфонічні п'єси. Гра в зайчика. Над річкою — бережком.
Левітін Ю. Одне за одне (канон)
Тігранян В. Канон. Інвенція
Персел Г. Арія
Клеман Г. Дві п'єси
Крігер І. Бурре ля мінор
Бланджині Ф. Арієтта
Любарський М. Канон соль мінор
Щуровський Ю. (100 п'єс в обробці для фортепіано): Не щєбечи, соловейку. Ой за гаєм, гаєм. І шумить, і гуде. За горою крутою. Івушка
Шевченко С. Канон
Зноско-Боровський О. Менует
Колодуб Ж. 4 поліфонічні п'єси
Левич О. Маленька інвенція

II клас

Бах Й.С. Маленькі прелюдії (на вибір)
Беркович І. Поліфонічні п'єси. Ой, літає сокіл. Хміль лугами. Ой, з-за гори кам'яно. За городом качки пливуть
Бем Г. Менует
Гедіке Тв.60 №9 Інвенція Фа мажор
Гендель Ф. Менует ре мінор. Сарабанда
Гнесіна О. П'єси-картинки: Казочка. Дві плакси
Любарський М. Легкі п'єси на теми українських пісень: “Як до берези дуб прихилився”
Ляпунов С. 6 легких п'єс. П'єса фа дієз мінор
Майкапар С. Тв.28 Бірюльки: Прелюдія і фугета до дієз мінор
Мясковський М. Елегійний настрій
Павлюченко С. Фугета
Вебер К.М. Тв.1 Шість фугет (на вибір)
Кребс В. Пасп'є
Кірнбергер І. Менует
Кореллі А. Сарабанда
Моцарт В.А. Бурре. Марш (Збірник фортепіанних п'єс для початківців)
Скарлатті Д. Арія

Свиридов Г. Колискова пісня
Фрескобальді Д. Канцона
Хуторянський І. 30 маленьких канонів (на вибір)
Шевченко С. Канон
Юцевич Є. 2 канони
Щуровський Ю. Канон мі мінор. Степова пісня. Пісня. Інвенція До мажор

III клас

Бах Й.С. Маленькі прелюдії та фуги (том 1,2). Двоголосні інвенції До мажор, ля мінор, ре мінор, Сі бемоль мажор, Мі мажор. Сарабанда з варіаціями ре мінор
Глінка М. Чотири двоголосні фуги
Гедіке Тв.60 15 невеликих п'єс: Інвенція. Триголосна прелюдія
Гольденвейзер О. 15 фугер (на вибір)
Дремлюга М. Інвенція в старовинному стилі
Беркович І. Пливе човен. Зашуміла ліщинонька. Женчичок-брєнчичок
Лядов-Зілоті Ворожильна. Колискова
Мяковський М. Тв.43 Легкі п'єси в поліфонічному стилі
Орлянський Г. Павук сірий
Перселл Г. Прелюдія. Гавот. Арія
Фробергер Н. Куранта. Сарабанда
Хуторянський І. 30 маленьких канонів

IV клас

Бах Й.С. Фуги до мажор №4, 5. Двоголосні інвенції до мінор, Фа мажор, Соль мажор, Ля мажор. Триголосні івенції соль мінор, Мі мажор, До мажор. Французькі сюїти (окремі частини)
Гендель Г. Фугета до мажор. Куранта, сарабанда з сюїти мі мінор. Куранта з Великої сюїти №4 мі мінор
Гозенпуд М. Інвенція
Вебер К.М. Алеманда Тв.4 №1
Подвала В. Контрданс
Птушкін В. Інвенції Ре мажор, мі мінор
Іщенко Ю. Двоголосна канонічна інвенція
Фрескобальді Дж. Гал'ярда
Щуровський Ю. Інвенція і фуга до мінор

V клас

Бах Й.С. Двоголосні інвенції (на вибір). Триголосні івенції Фа мажор, Ре мажор, ре мінор. Французькі сюїти сі мінор, до мінор. Маленька прелюдія та фуга ля мінор
Бах Й.С.-Кабалєвський Д. Органні прелюдії та фуги соль мінор, Фа мажор
Барток Б. Хроматична інвенція
Гендель Г. Три маленькі фуги

Гольденвейзер О. Тв.14 Фугети Сі бемоль мажор, соль мінор
Кабалевський Д. Тв.61 Прелюдії та фуги (на вибір)
Лядов О. Тв.34 Канон до мінор
Майкапар С. Тв.31 №11 Фугета
Мясковський М. Тв.78 №4 Фуга сі мінор
Хачатурян А. Інвенції (на вибір)
Вериківський М. 14 маленьких прелюдій для фортепіано
Степаненко М. Інвенція
Колодуб Л. Сарабанда

VI клас

Аренський А. Канон фа мінор
Бах Й.С. Триголосні інвенції (на вибір). Французькі сюїти (на вибір). Англійські сюїти (окремі частини). ДТК том I ре мінор, до мінор, Сі бемоль мажор
Бах Й.С.-Кабалевський Д. Вісім маленьких прелюдій та фуг для органу
Верещагін Я. Інвенції №2, 3, 4, 6
Гендель Г. Пассакалія соль мінор. Сюїти Соль мажор, ре мінор
Іпполітов-Іванов М. Тв.7 Прелюдія та канон
Колодуб Л. Фуга мі мінор
Коломієць А. Канон у народному стилі
Птушкін В. Інвенції № 2, 4, 9
Сільванський М. Канон
Сімович Р. Прелюдія та фугета
Станович Є. Фуга

VII клас

Бах Й.С. Триголосні інвенції фа мінор, Мі бемоль мажор. Французькі сюїти. Англійські сюїти ля мінор, соль мінор. ДТК том II до мінор, ре мінор, фа мінор. Два дуети мі мінор, Фа мажор. Фантазія та фуга ре мінор
Гендель Г. Чакона Соль мажор. Фугета ре мінор
Галуппі Б. Жига Ре мажор
Глінка М. Вуга ля мінор
Верещагін Я. Маленька класична сюїта
Лядов О. Сарабанда
Задерацький В. Прелюдія та фуга до мінор
Скорик М. Прелюдія та фуга До мажор
Хіндеміт П. Інтермедія та фуга з циклу “Людус тоналіс”

Старші класи середніх спеціальних музичних шкіл та молодші курси музичних училищ

Бах Й.С. Добре темперований клавір Том I, II. Англійські сюїти. Партити. Токати
Гендель Г. Сюїти №9, 16

Гольденвейзер О. Контрапунктичні ескізи
Степовий Подвійна fuga ля мінор. Фуга до мінор
Барвінський В. Варіації та fuga на українські теми
Рімський-Корсаков М. Фуга ре мінор, Мі мажор, Ля мажор
Щедрін Р. Прелюдії та fugи (на вибір)
Віленський М. Фуга Тв.22
Тіц М. Третя поліфонічна сюїта
Дичко Л. Українські писанки: сім поліфонічних варіацій для фортепіано
Колесса М. Пасакалія, скерцо та fuga

Твори крупної форми

I клас

Беркович І. Светлячок, варіації на тему грузинської народної пісні
Андре Й. Сонатина
Беркович І. Варіації на російську народну тему “Во саду ли”; Сонатина Соль мажор
Любарський М. Варіації на тему російської народної пісні “Коровушка”
Гедіке. Тв. 36. Сонатина До мажор
Жилинський А. Сонатина Соль мажор
Кабалевський Д. Тв. 51. Легкі варіації Фа мажор
Бетховен Л. Сонатина Соль мажор
Клементі М. Тв. 36. Сонатини № 1, 2
Мелартін Е. Сонатина соль мінор
Гедіке. Тв. 46. Тема з варіаціями До мажор
Лукомський Л. Варіації ля мінор
Назарова-Метнер Т. Варіації на російську пісню “Пойду ль я”
Моцарт В. Варіації на тему з опери “Чарівна флейта”
Сільванський М. Варіації соль мінор та Соль мажор

II клас

Бетховен Л. Сонатина До мажор. Сонатина Фа мажор Голубовська Н. Варіації Ре мажор Беркович І. Сонатина № 3
Любарський М. Варіації на тему російської народної пісні соль мінор
Майкапар С. Варіації на російську тему
Моцарт В. Легкі варіації До мажор; Сонатини До мажор, Сі бемоль мажор
Муха А. Варіації “Танець звірят”
Компанієць І. Варіації на тему української народної пісні “Два півники”
Ростимашенко Т. Сонатина Фа мажор Сорокін К. Дитячі сонатини №1,2
Сільванський М. Легкий концерт для фортепіано з оркестром
Клементі М. Тв. 36. Сонатина До мажор № 3
Чимароза Д. Сонатина ля мінор, Соль мажор
Шуман Р. Тв. 118. Дитяча соната, ч. 1

Щуровський Ю. Сонатина мі мінор
Денисов Е. Сонатина
Хаслінгер Т. Сонатина

III клас

Бетховен Л. Варіації на швейцарську тему; Тв. 49 Соната Соль мажор
Гендель Г. Концерт Фа мажор, 1 ч.
Гнесіна О. Тема та шість варіацій Соль мажор Кабалевський Д. Тв. 40. Легкі
варіації Ре мажор; Тв. 11. Сонатина ля мінор
Клементі М. Тв. 36. Сонатини Фа мажор, Ре мажор
Андреева О. Варіації на тему української народної пісні
Беркович І. Сонатина Соль мажор
Іщенко Ю. Тема з варіаціями Ре мажор
Моцарт В. Сонатини № 6 До мажор, № 4 Ре мажор
Степаненко М. Сонатина Фа мажор. Рондо До мажор
Сільванський М. Сонатина № 2 Ре мажор
Сорокін К. Тема з варіаціями ля мінор Чимароза Д. Сонатини (на вибір)
ІЩуровський Ю. Сонатини мі мінор; Варіації на тему української народної пісні
“Ой, є в лісі калина”

IV клас

Бетховен Л. Варіації Соль мажор
Глазунов О. Сонатина ля мінор
Гайдн Й. Сонати мі мінор, Соль мажор
Клементі М. Тв. 38. Сонатина Сі бемоль мажор
Мартіні Д. Арія з варіаціями
Моцарт В. Соната № 15 До мажор
Сільванський М. Варіації ля мінор
Степаненко М. Сонатина № 3
Чимароза Д. Вибрані сонати Сі бемоль мажор, до мінор
Шуман Р. Тв. 118. Дитяча соната Соль мажор
Щуровський Ю. Українська сонатина

V клас

Бетховен Л. Тв. 49. Соната соль мінор
Гендель Г. Концерт Фа мажор (всі частини)
Гайдн Й. Сонати Ре мажор, Соль мажор, Мі мажор, Фа мажор.
Концерт Ре мажор
Гречанінов О. Тв. 110. Сонатина Фа мажор
Глінка М. Варіації на тему “Среди долины ровных”
Кабалевський Д. Тв. 13. Соната До мажор
Колодуб Ж. Сонатина для фортепіано
Раухвергер М. Сонатина Соль мажор

Рожавська Ю. Сонатина для фортепіано
Раков М. Два концерти
Моцарт В. Сонати Фа мажор, Соль мажор, Рондо Ре мажор
Клементі М. Тв. 38. Сонатина Сі бемоль мажор; Тв. 37. Сонатина Мі бемоль мажор
Шамо І. Тема з варіаціями
Степовий Я. Рондо сі мінор
Фільц Б. Варіації
Штогаренко А. Концертино
Беркович І. Варіації на тему Паганіні

VI клас

Бах Й.-С. Концерт фа мінор
Бах Й.-С. Сонати фа мінор, ля мінор; Рондо із сонати сі мінор
Бетховен Л. Тв. 79. Соната Соль мажор; Тв. 2 № I Соната фа мінор, ч. 1; Дев'ять варіацій Ля мажор; Тв. 51 Рондо До мажор
Гайдн Й. Сонати до дієз мінор № 6, Мі бемоль мажор № 3; соль мінор № 4
Гендель Г. Варіації Мі мажор
Бортнянський Д. Сонати Фа мажор, Сі бемоль мажор
Сільванський М. Варіації Соль мажор
Кабалевський Д. Тв. 13. Сонатина соль мінор № 2; Концерт № 3 Ре мажор
Клементі М. Тв. 47, № 3 Соната Сі бемоль мажор, Ре мажор; Тв. 40, № 2 Соната сі мінор
Моцарт В. Сонати До мажор, Сі бемоль мажор, Ре мажор; Концерт № 23 Ля мажор; Концерт Ре мажор. Варіації Ре мажор; Фантазія ре мінор
Мендельсон Ф. Концерт соль мінор, ч. 1
Прокоф'єв С. Тв. 59. Пасторальна сонатина
Барток Б. Сонатина Ре мажор
Скарлатті Д. 60 сонат (Ред. О.Гольденвейзера) — найлегші

VII клас

Бах Й.-С. Концерт Ля мажор. Концерт соль мінор
Бетховен Л. Тв. 51. Рондо Соль мажор; Варіації Сі бемоль мажор; Концерт № 1 До мажор, ч. 1; Сонати. Тв. 2 № 1 фа мінор; Тв. 10 № 1 до мінор, ч. 1
Гайдн Й. Сонати (на вибір)
Клементі М. Соната фа дієз мінор, ч. 1
Моцарт В. Сонати До мажор № 10, Ре мажор № 9, Фа мажор № 12; До мажор № 7 (Ред. О.Гольденвейзера); 12 варіацій До мажор; Концерт Сі бемоль мажор.
Концерт Ля мажор; Концерт ре мінор, ч. 1
Мендельсон Ф. Концерт № 1 соль мінор, ч. 1; Концерт № 2 ре мінор, ч. 1
Скарлатті Д. Сонати № 9, 11, 32, 33 /Ред. О.Гольденвейзера
Аренський А. Фантазія на теми Рябініна
Ляшенко Г. Сонатина для фортепіано

Мясковський М. Соната ре мінор
Прокоф'єв С. Тв. 54. Сонатина мі мінор
Сільвестров В. Фантастична сонатина ("Дракон і птах")
Шостакович Д. Концерт №2, ч. 1
Колесса М. Сонатина

Старші класи середніх спеціальних музичних шкіл та молодші курси музичних училищ

Бах Й.-С. Концерт ре мінор
Бетховен Л. Сонати. Тв. 2 фа мінор; Соната. Тв. 10 до мінор; Соніта. Тв. 14 Мі мажор, Соль мажор. Концерти № 1, 2
Аренський А. Концерт фа мінор, ч. 1
Глінка М. Варіації на тему Аляб'єва "Соловейко"
Гайдн Й. Сонати (на вибір)
Гріг Е. Соната мі мінор. Концерт ля мінор
Лизогуб О. Не ходи, Грицю, на вечорницю. Українська пісня з варіаціями
Клементі М. Соната фа дієз мінор
Моцарт В. Сонати (на вибір); Рондо ля мінор; 9 варіацій До мажор; ; Варіації Ре мажор, Мі бемоль мажор, Соль мажор; Концерт Сі бемоль мажор, ре мінор
Мендельсон Ф. Концерт соль мінор
Скарлаггі Д. Сонати № 60 сі мінор, № 46 Мі мажор, № 19 фа мінор, № 36 Соль мажор /Ред. О.Гольденвейзера
Скорик М. Варіації Ре мажор
Глінка М. Варіації на тему Моцарта
Карабіц І. Сонатина
Кива О. Варіації для фортепіано
Глазунов О. Концерт сі бемоль мінор, ч. 1
Лисенко М. Рондо
Рубінштейн А. Концерт № 4 ре мінор, ч. I; Концерт № 3 Соль мажор
Моцарт В. Сонати (на вибір); Рондо ля мінор; 9 варіацій До мажор; Концерти Мі бемоль мажор № 22, до мінор № 24

Етюди

I клас

Беркович І. Етюди на вибір (Школа гри на фортепіано); Етюди Фа мажор № 36, 39; До мажор № 27 (Фортепіано, 1 клас)
Гнесіна О. Маленькі етюди для початківців
Гедіке. Тв. 42, 40 мелодичних етюдів, т. 1; Тв. 36. 60 легких фортепіанних п'єс, т. 1, 2
Лемуан А. Тв. 37. 50 характерних етюдів (легкі)
Лешгорн А. Тв. 65. Вибрані етюди для початківців

Гозенпуд М. Етюд До мажор ор. 66 № 5
Дремлюга М. Етюд (Фортепіанний альбом)
Михайлов К. Гра (Юний піаніст)
Степаненко М. Етюд Ля мажор (Маленький віртуоз)
Черні К. Вибрані фортепіанні етюди /ред. Гермера Черні К. Тв. 139, т. 1 (на вибір)
Шитте Л. Тв. 108. 25 маленьких етюдів

II клас

Беркович І. Етюди мі мінор, Соль мажор (Маленькі етюди для фортепіано)
Гедіке. Тв. 32. 40 мелодичних етюдів, т. II; Тв. 58. Етюд “Рівність та рухливість”
Зирінг В. Тв. 36. Етюд № 2
Лекупе Ф. Прогрес (на вибір)
Лак Т. Тв. 172. Етюди (на вибір)
Лешгорн А. Тв. 66. Етюди (найлегші)
Лемуан А. Тв. 37. 50 характерних прогресивних етюдів
Ляпунов С. Етюд сі мінор
Черні К. Етюди /ред. Гермера
Михайлов К. Етюд (Фортепіано 2-й клас)

III клас

Беренс Г. Тв. 61, 88. Вибрані етюди
Зирінг В. Тв. 36. Етюди (на вибір)
Кабалевський Д. Тв. 27. Етюди ля мінор, Ля мажор
Колодуб Ж. Етюд До мажор (Маленький віртуоз)
Лешгорн А. Тв. 66. Етюди (на вибір)
Майкапар С. Тв. 33. Мініатюри. Біля моря вночі
Раков М. Подвійні ноти
Ревуцький Л. Етюд ре мінор
Черні К. Етюди (ред. Г.Гермера); Тв. 139, т. 3, 4
Степаненко М. Етюд Ля мажор (Маленький віртуоз)
Сорокін К. Етюд
Парцхаладзе М. У цирку (етюд)
Лютославський В. П'еса для чотирьох пальців

IV клас

Беренс Г. Тв. 88. Етюди (на вибір), тв. 61. Етюди (на вибір)
Бертіні Н. Тв. 29, 28. Вибрані етюди
Беркович І. Етюди середньої трудності (на вибір)
Гедіке. Етюд ре мінор
Кабалевський Д. Етюд Фа мажор
Колодуб Ж. Етюд-картина
Майкапар С. Прелюдія-стаккато До мажор

Лешгорн А. Тв. 66. Етюди (на вибір); Тв. 136. Етюди № 2-5, 9, 10, 12
Лак Т. Тв. 95. Етюди (на вибір)
Ревуцький Л. Етюд -Фа мажор (етюди на різні види техніки)
Черні К. Етюди (ред. Гермера), тв. 299 етюди (на вибір)
Щедрін Р. Етюд ля мінор
Шитте Л. Тв. 68. 25 етюдів (на вибір)

V клас

Аренський А. Тв. 19. Етюд сі мінор № 1
Беренс Г. Тв. 61, зошити 1-4
Бертіні А. Тв. 32. Вибрані етюди (найважчі)
Гозенпуд М. Токката до мінор
Зирінг В. Хроматичний етюд
Крамер І. Тв. 60. Етюди, зошит 1 (на вибір)
Косенко В. Етюд, тв. № 15, 16 (Етюди на різні види техніки); Етюд фа дієз мінор, тв. 8
Жербін М. Етюд мі мінор (Юним музикантам)
Лешгорн А. Тв. 66. Етюди (найважчі); Тв. 136. Етюди, т. 2
Лядов А. Тв. 37. Етюд Фа мажор
Мошковський М. Тв. 18, № 3 соль мажор; Тв. 91. Етюди (на вибір)
Черні К. Етюди, тв. 299

VI клас

Аренський А. Тв. 41. Етюд Мі бемоль мажор № 1
Гедіке. Тв. 101. 12 мелодичних етюдів
Гуммель І. Тв. 125. Етюди
Лукомський Л. Світлячки (Етюди на різні види техніки)
Лев І. Октавні етюди
Клин В. Етюд До мажор (Етюди на різні види техніки)
Мошковський М. Тв. 72, № 2, 5, 6
Сільванський М. Етюди “Бурхливий потік”, “Метелиця”
Щедрін Р. Два етюди

VII клас

Аренський А. Тв. 74. Етюди до мінор, До мажор; Тв. 41. Етюд № 4
Гуммель І. Етюд, тв. 125, № 9, 11 (Подвійні ноти)
Гензельт А. Етюд, тв. 5 № 12
Глазунов О. Ніч (етюд), тв. 31, № 3
Коломієць А. Етюд-каприс до мінор; Етюд-марш, тв. 12
Косенко В. Етюд, тв. 8 до дієз мінор
Калькбрєнер Ф. Етюд До мажор
Ніколаєв Л. Етюд фа дієз мінор (Восени)
Мошковський М. Етюди, тв. 72 (на вибір)

Черні К. Етюд тв. 299, тв. 740.

Шамо І. Етюд Ре мажор

Шульгоф Е. Трельний етюд

Старші класи середніх спеціальних музичних шкіл та молодші курси музичних училищ

Аренський А. Тв. 36, № 13. Етюд Фа дієз мажор; Тв. 41. Етюд ля мінор

Блуменфельд Ф. Тв. 3, № 2. Етюд. Прелюдія

Гедіке. Концертний етюд

Майкапар С. Два октавних інтермецо

Пахульський Г. Октавний етюд Соль бемоль мажор

Римський-Корсаков М. Тв. 11. Етюд № 4

Клементі М. Етюди (на вибір)

Косенко В. Тв. 8. Етюди сі бемоль мажор № 2, фа дієз мінор № 8; до дієз мінор № 10; 11 етюдів у формі старовинних танців, тв. 19. Гавот Ре бемоль мажор,

Сарабанда ля мінор; Гавот сі мінор

Кос-Анатольський А. Гуцульська токката

Мендельсон Ф. Етюд сі бемоль мінор

Мошковський М. Тв. 72, етюди № 1, 7, 9, 15; тв. 24, № 3

Тальберг С. Тв. 26. Етюд фа дієз мінор

Шопен Ф. Етюди (на вибір)

Шимановський К. Тв. 4. Етюди (на вибір)

Ляпунов С. Етюди найскладніші (на вибір)

Прокоф'єв С. Етюди (на вибір)

Стравинський І. Етюди (на вибір)

П'єси

І клас

Агафоніков В. Музичні ігри: 27 п'єс для початківців

Шуман Р. Солдатський марш

Чайковський П. Старовинна французька пісенька, Хвороба ляльки

Моцарт В. Менует

Косенко В. За метеликом. Піонерська пісня. Петрушка

Барвінський В. Лелека. Коломийка

Гедіке О. Тв. 36. 60 легких п'єс (на вибір)

Гречанінов О. Тв. 98. Дитячий альбом (на вибір)

Кабалевський Д. Тв. 27. 30 дитячих п'єс. Тв. 39. Клоуни

Любарський М. Збірник легких п'єс на теми українських пісень

Майкапар С. Збірник. Мініатюри. Бірюльки

Мясковський М. Тв. 43. 10 дуже легких п'єс для фортепіано

Парцхаладзе М. Дитячий альбом

Степаненко М. Дитячий альбом (легкі п'єси)

Степовий Я. Гопак. Бджілка
Слонімський С. Краплинні п'єси
Чайковський П. Дитячий альбом
Шостакович Д. Дитячий зошит (6 п'єс)
Хіндеміт П. Пісня. Марш
Шуман Р. Тв. 68. Альбом для юнацтва: Марш. Веселий селянин. Сіцилійська пісенька

II клас

Беркович І. Поліфонічні п'єси для фортепіано на теми українських пісень "Ой, літає сокіл", "Хмель лугами", "Ой, з-за гори кам'яної"
Барвінський В. Телятко
Гречанінов О. Бусинки, тв. 123; тв. 119 Нянина казка, Щаслива зустріч
Глієр Р. Тв. 43. Рондо Соль мажор
Гріг Е. Тв. 12. Ліричні п'єси (найлегші)
Косенко В. 4 дитячі п'єси. 24 дитячі п'єси. Тв. 15: Українська народна пісня. На узліссі. Пастораль
Кабалевський Д. Тв. 27. 30 дитячих п'єс (на вибір)
Колодуб Ж. Веснянка (Весняні враження)
Коломієць А. Маленький вальс. Пісня
Кюї Ц. Скерцо
Ляпунов С. 6 легких п'єс. Маленька п'єса фа дієз мінор
Прокоф'єв С. Тв. 65. Казочка. Марш
Хачатурян А. Дитячий альбом: Вечірня казка. Східний танок
Шостакович Д. Танці ляльок: Гавот. Шарманка
Чайковський П. Дитячий альбом: Шарманщик. Солодка мрія. Жайворонок.
Італійська пісенька. Німецька пісенька
Гайдн Й. 12 легких п'єс (на вибір)
Моцарт В. 14 п'єс з нотного зошиту 8-річного Моцарта

III клас

Бетховен Л. Весело-сумно
Барток Б. Дітям на вибір
Барвінський В. Зайчик. Колискова. Комарик. Сорока-ворона
Гедіке О. Мініатюри (на вибір)
Гнесіна О. Мініатюри: Вітерець. Гра у м'яч
Дваріонас Б. Маленька сюїта: Вальс. Млин
Задерацький В. Паяц
Косенко В. 24 дитячі п'єси: Вальс. Дощик
Кирейко Д. 24 дитячі п'єси: Маленький романс
Прокоф'єв С. Тв. 65. Дитяча музика (на вибір)
Свиридов Г. Лагідне прохання. Хлопець з гармошкою
Сільванський М. 24 п'єси для фортепіано: Ввечері. Танок. Козачок. Пісня

Степаненко М. Музичний зоопарк: Прелюдія. Танок. Казочка. Марш. Лисичка.
Файнберг С. Невідома доріжка. Течуть хмари

IV клас

Бах Й.-С. Алєгро Ля бемоль мажор
Бетховен Л. Тв. 119. Багатель соль мінор
Глієр Р. Тв. 31. Арлекін. Листок з альбому. Арієтта. Маленький марш
Даргомижський О. Табакерочний вальс
Вебер К.М. Алеманда, тв. 4, № 1
Гречанінов О. Нянина казка, тв. 109, № 9
Косенко В. 24 дитячі п'єси: Не хочуть купити ведмедика. Купили ведмедика.
Полька. Мелодія. В похід. Колискова
Колесса М. Скерцино
Коляда М. Прелюдія Мі мажор
Лядов О. Танець комара. Тв. 53. Маленький вальс Соль мажор. Багаель Сі мажор
Гріг Е. Тв. 12. Норвезький танець. Танець ельфів. Пісня сторожа. Тв. 43.
Мандрівник. Тв. 38. Пташка
Мендельсон Ф. Тв. 72. Дитячі п'єси Соль мажор. Мі бемоль мажор
Раков М. Петрушка. Метелики
Сасько Г. Мозаїка: Граю джаз. Арія
Сильвестров В. 5 п'єс: Мелодія; Дитяча музика № 1: Колискова. Сучасний танець. Старовинна мелодія. Ранкова пісенька
Скорик М. 3 дитячого альбома: Народний танець. Естрадна п'єса
Скорульський М. Дитячий альбом, 12 п'єс для фортепіано (на вибір)
Чайковський П. Тв. 39. Дитячий альбом: Зимовий ранок. Комаринська. Тв. 37.
Пори року: Квітень

V клас

Аренський А. Тв. 25. Експромт Сі мажор № 1; тв. 53. Романс Фа мажор; Тв. 46.
Незабудка
Гольденвейзер О. Тв. 7. Гавот Мі мажор. Колискова. Гумореска
Глазунов О. Юнацькі п'єси
Кабалевський Д. Тв. 5. Прелюдія № 4
Беркович І. Казка. 24 прелюдії для фортепіано (на вибір)
Вериківський М. Волинські акварелі: На Світязькому озері
Глієр М. Тв. 34. У полях
Губа В. Три замальованки: Мотив. Арабески
Майборода Г. Роздум
Лисенко М. Тв. 40, № 1 Момент розпачу; Тв. 41, № 3 Елегія
Лядов А. Тв. 10. Прелюдія № 1; Тв. 11. Прелюдія № 1; Тв. 40. Музична табакерка

Парцхаладзе М. Пандурулі (Токкатіна)
Прокоф'єв С. Тв. 65. Тарантела
Сасько Г. Відгомін століть (на вибір)
Сильвестров В. Дитяча музика № 2: Озеро. Ранковий птах
Скорик М. Лірник. Жартівлива п'єса
Степовий Я. Тв. 10. Маленький вальс. Прелюд. Маленька поема. Тв. 14. Пісня
Мендельсон Ф. Тв. 72. Дитячі п'єси (на вибір); Пісні без слів № 4 Ля мажор, № 8 Ля мажор, № 19 Мі мажор
Чайковський П. Пори року: Біді ночі. Осіння пісня
Шуберт Ф. Скерцо Сі бемоль мажор

VI клас

Бородін А. Маленька сюїта
Беркович І. Токката. 24 прелюдії для фортепіано (на вибір)
Барвінський В. Колядки і щедрівки
Водовозов А. Постлюдія соль мінор
Гречанінов О. Тв. 37. Прелюдія № 2
Гулак-Артемівський С. Мазурка Ля мажор
Глієр Р. Пісня, тв. 34
Грабовський Л. П'ять характерних п'єс для фортепіано (найлегші)
Зубицький В. Токката
Карабиць І. 24 прелюдії для фортепіано (найлегші)
Колесса М. Коломийки
Лисенко М. Ескіз у дорійському ладі. Пісня без слів, тв. 10, № 1; Журба. Ескіз (Інтермеццо)
Прокоф'єв С. Дитяча музика. Тв. 32. Гавот
Рахманінов С. Тв. 3. Мелодія. Тв. 10. Баркарбла
Рубінштейн А. Тв. 3. Баркарола
Сметана Б. Казка
Мак-Доуел Е. Тв. 46, № 2
Мендельсон Ф. Пісні без слів (на вибір)
Гріг Е. Тв. 62. Струмочок. Ноктюрн. Тв. 57. Туга за батьківщиною. Тв. 43.
Напровесні. Тв. 6. Гумореска Ре мажор, До мажор
Дакен Л. Зозуля
Шостакович Д. Прелюдії (на вибір)
Фільд Д. Ноктюрни (на вибір)
Шуберт Ф. Тв. 90. Експромти Мі бемоль мажор, Ля бемоль мажор. Тв. 112.
Експромт Ля бемоль мажор
Шуман Р. Тв. 124. Листки з альбому: Колискова Мі бемоль мажор, Вальс ля мінор, Ельф, Бурлеска

VII клас

Беклемішев Г. Дві прелюдії до дієз мінор, фа мінор
Гріг Е. Тв. 52. Серце поета. Тв. 19. Весільний день
Дебюссі К. Арабеска Соль мажор, мі мінор
Костін О. Російський лубок: на вибір
Кабалевський Д. Тв. 38. Прелюдії (на вибір)
Караєв К. 24 прелюдії (на вибір)
Лисенко М. Сумний спів. Враження від радісного дня. Без тебе, Олесю
Майборода Г. Спогади про далеке
Мяковський М. Тв. 25. Примхи. Тв. 31. Пожовклі сторінки
Кос-Анатольський А. Скерцо
Косенко В. Буре Ля мажор. Куранта мі мінор
Лятошинський Б. Прелюдія, тв. 38 фа дієз мінор
Прокоф'єв С. Тв. 25. Гавот з "Класичної симфонії"; Тв. 22. Швидкоплинності
(на вибір); Тв. 31. Казки старої бабусі
Ревуцький Л. Вальс
Скрябін О. Тв. 22 Чотири прелюдії
Сечкін В. Прелюд "Шарманщик"
Мендельсон Ф. Пісні без слів (на вибір). Фантазія фа дієз мінор. Тв. 104
Прелюдія сі мінор
Сметана Б. Анданте Мі бемоль мажор
Філіпенко В. Токката
Шамо І. Веснянка. Хороводна. Гумореска, Токката
Шостакович Д. Тв. 1. Три фантастичні танці. Тв. 34. Прелюдії (на вибір)
Шуман Р. Листки з альбому, тв. 124; Тв. 109. Новелета сі
мінор
Шопен Ф. Ноктюрни до дієз мінор, мі мінор
Шопен — Ліст. Польські пісні
Шуберт Ф. Тв. 142. Експромт Сі бемоль мажор; Тв. 94. Музичний момент

Старші класи середніх спеціальних музичних шкіл та молодші курси музичних училищ

Аляб'єв — Ліст. Соловейко
Балакіреєв М. Ноктюрн. Полька
Глієр Р. Тв. 26. Прелюдія сі мінор, до дієз мінор
Глінка — Балакіреєв. Жайворонок
Гріг Е. Тв. 57. Менует ре мінор
Задерацький В. Порцелянові чашки
Мусоргський М. Дитяче скерцо
Мяковський М. Тв. 25. Примхи
Прокоф'єв С. Тв. 32. Чотири п'єси
Рубінштейн А. Тв. 26. Романс Фа мажор. Тв. 50. Баркарола соль мінор
Рахманінов С. Тв. 3. Елегія. Серенада. Прелюдія до дієз мінор
Скрябін О. Тв. 2. Прелюдія. Етюд. Тв. 11. Прелюдії

Ліст Ф. Лорелея. Ноктюрн Ля бемоль мажор. Концертний етюд Ре бемоль мажор
Хачатурян А. Токката
Чайковський П. Тв. 19. Каприччіо Сі бемоль мажор. Тв. 51. Полька сі мінор.
Пристрасне визнання. Тв. 5. Романс фа мінор. Тв. 40. У селі. Вальс
Шопен Ф. Ноктюрни (на вибір). Тв. 26. Полонез до дієз мінор
Шуман Р. Тв. 18 Арабески
Барток Б. Румунські танці
Бетховен Л. Тв. 5 і Рондо Соль мажор
Глазунов О. Баркарола Ре бемоль мажор; Тв. 54. Експромт Ре бемоль мажор; Тв.
49. Гавот Ре мажор; Тв. 57. Прелюдія. Вальс. Мазурка
Глюк — Сгамбатті. Мелодія
Годзяцький В. Характерні сцени: Ексцентрик. Діалог. Гра. Третя грація
Дебюссі К. Прелюдії: Місячне світло. Дівчина з волоссям кольору льону
Прокоф'єв С. Тв. 102. Сюїта з балету "Попелюшка". Тв. 75. Сюїта "Ромео та
Джульєтта", Тв. 32 4 п'єси. Тв. 22. Швидкоплинності (на вибір)
Ревуцький Л. Вальс Сі бемоль мажор. Прелюдії, тв. 11: ля мінор. Імпровізація.
Пісня, тв. 17
Рахманінов С. Тв. 10. Романс фа мінор. Гумореска. Мелодія. Вальс. Тв. 3.
Полішинель. Прелюдії (на вибір). Тв. 33 Етюди-кар- тини Мі бемоль мажор,
соль мінор
Шостакович Д. Тв. 34. Прелюдії (на вибір)
Шопен Ф. Тв. 1. Ноктюрн Сі бемоль мінор. Ноктюрн Фа дієз мажор. Експромт
Ля бемоль мажор
Шуберт Ф. Музичні моменти: До дієз мажор, Ля бемоль мажор
Шуман Р. Тв. 28. Три романси; Тв. 99. Строкате лигтя. Тв. 124. Листки з альбому

Хрестоматії та посібники

1. Артоболевская А. "Первые шаги в музыке" - М., 1986
2. Гнесина Е. "Фортепианная азбука" - М., 1979
3. Николаев А. "Школа игры на фортепиано" - М., 1979
4. Рябов И. "Гаммы, трезвучия, арпеджио» - Київ, Музична Україна, 1977
5. Рябов И., Рябов С. "Чтение с листа в классе фортепиано 1-2 класс» - Київ, Музична Україна, 1988
6. Рябов И., Рябов С. "Чтение с листа в классе фортепиано 3-4 класс» - Київ, Музична Україна, 1989
7. Рябов И., Рябов С. "Пианист. Шаг за шагом. 1 класс» - Київ, Музична Україна, 1991
8. Звуки мира: Пьесы для фортепиано. Вып. 7 сост. А.Бакулов - М., 1980.
9. Звуки мира: Пьесы для фортепиано. Вып. 8 сост. А.Бакулов - М., 1981.
10. Избранные пьесы для фортепиано. Вып. 2 - Баку, 1963.
11. Музыка для детей вып. 1 сост. К.Сорокин - М., 1979.
12. Музыка для детей вып. 2 сост. К.Сорокин - М., 1984.
13. Музыка для детей вып. 3 сост. К.Сорокин - М., 1972.
14. Музыка для детей вып. 4 сост. К.Сорокин - М., 1973.
15. Начинающему пианисту: Пьесы современных композиторов. Вып. 1 сост. А. Хитрук - М., 1981.
16. Начинающему пианисту: Пьесы современных композиторов. Вып. 2. Сост. В. Бунин - М., 1982.
17. Начинающему пианисту: Пьесы современных композиторов. Вып. 3. Сост. В. Бунин - М., 1983
18. Педагогический репертуар: Полифонические пьесы. Младшие классы ДМШ вып. 1 сост. Л. Ройзман - М., 1975.
19. Педагогический репертуар: Полифонические пьесы. Средние классы ДМШ вып. 1 сост. Л. Ройзман - М., 1976.
20. Педагогический репертуар: Полифонические пьесы 5 класс ДМШ. Вып. 5 сост. В. Дельнова - М., 1975.
21. Педагогический репертуар: Полифонические пьесы. Старшие классы ДМШ вып. 1 сост. А. Бакулов - М., 1972.
22. Педагогический репертуар: пьесы для фортепиано. Сост. Ф.Розенблюм - Л., 1966.
23. Педагогический репертуар: Сонатины и вариации. 4 класс ДМШ вып. 3 сост. В. Дельнова - М., 1972.
24. Педагогический репертуар: Сонатины и вариации. 7 класс ДМШ вып. 2 ред. В. Дельнова, А.Руббах - М., 1970
25. Педагогический репертуар: Этюды. Вып. 4. 4 класс ДМШ. Сост. В.Дельнова - М., 1979.
26. Педагогический репертуар. ДМШ 6 класс. Этюды вып. 3 сост. В.Натансон - М., 1973.

27. Педагогический репертуар. ДМШ 7 класс. Этюды сост. В. Натансон - М., 1976.
28. Педагогический репертуар. ДМШ Старшие классы. Этюды вып. 1 сост. А. Бакулов - М., 1967
29. Педагогический репертуар ДМШ. Старшие классы. Этюды. Вып. 2. сост. А. Бакулов - М., 1968.
30. Пьесы зарубежных композиторов. Вып 2. Средние и старшие классы ДМШ. сост. Е. Тимохин - М., 1969.
31. Сборник фортепианных пьес, этюдов и ансамблей. сост. С. Ляховицкая - Л., 1970.
32. Современная фортепианная музыка для детей. 1 класс ДМШ. сост. Н. Копчевский - М., 1968.
33. Современная фортепианная музыка для детей. 2 класс ДМШ. сост. Н. Копчевский - М., 1972
34. Современная фортепианная музыка для детей. 3 класс ДМШ. сост. Н. Копчевский - М., 1972
35. Современная фортепианная музыка для детей. 4 класс ДМШ. сост. Н. Копчевский - М., 1972
36. Сонатины для фортепиано. Вып 1. сост. В. Габриэлов - М., 1982.
37. Сонатины для фортепиано. Вып 2. сост. В. Габриэлов - М., 1982.
38. Сонатины и вариации. Т. 1 4-7 классы ДМШ. сост. А. Бакулов - М., 1969.
39. Сонаты, сонатины, рондо и вариации для фортепиано. Ч. 1. сост. С. Ляховицкая - Л., 1961.
40. Фортепиано: Учебное пособие. 1 класс ДМШ. сост. Б. Милич - Киев, 1981
41. Фортепиано: Учебное пособие. 2 класс ДМШ. сост. Б. Милич - Киев, 1982
42. Фортепиано: Учебное пособие. 3 класс ДМШ. сост. Б. Милич - Киев, 1983
43. Фортепиано: Учебное пособие. 4 класс ДМШ. сост. Б. Милич - Киев, 1982
44. Фортепиано: Учебное пособие. 5 класс ДМШ. сост. Б. Милич - Киев, 1981
45. Фортепиано: Учебное пособие. 6 класс ДМШ. сост. Б. Милич - Киев, 1982
46. Фортепиано: Учебное пособие. 7 класс ДМШ. сост. Б. Милич - Киев, 1982
47. Фортепианная музыка для ДМШ. сост. А. Самонов - М., 1974.
48. Фортепианная музыка для ДМШ. сост. Т. Илюхина - М., 1973.
49. Фортепианная музыка для ДМШ: Пьесы. Вып. 2. Средние классы. сост. В. Дельнова - М., 1973.
50. Фортепианная музыка для ДМШ: Пьесы. Вып. 1. Старшие классы - М., 1972.
51. Фортепианная музыка для детей и юношества: Пьесы современных композиторов. Вып 2. - М., 1982.
52. Фортепианная музыка для детей и юношества: Пьесы современных композиторов. Вып 4. сост. В. Столов - М., 1984.
53. Юный пианист. Вып. 1 1-3 классы ДМШ - М., 1983.
54. Юный пианист. Вып. 2 6-7 классы ДМШ - М., 1984.

На час карантину для дистанційного навчання з курсу «Методика навчання гри на фортепіано» студентам пропонується виконувати наступні види самостійної роботи:

- 1) підготовка рефератів за визначеними темами;
- 2) виконавсько-педагогічний аналіз творів педагогічного репертуару.

Детальні інструкції та вимоги щодо виконання цих завдань разом з орієнтовним списком творів педагогічного репертуару додаються в окремих файлах.

Для контролю виконання завдань прохання їх надсилати на електронну пошту olegbezborodko@gmail.com.

Виконавсько-педагогічний аналіз творів педагогічного репертуару

I. Комплексний виконавсько-педагогічний аналіз твору включає в себе наступні види аналізу:

1. Музично-теоретичний аналіз, в який входять : Загальний історичний, стилістичний, жанровий, образно-змістовний аналіз. Композиційна форма, композиторські (*стабільні*) засоби виразності. А) Тип музичної форми (сонатна, варіаційна і т.п.), будова форми, тип фактури: (кордони масштабно-тематичних і синтаксичних структур, місцеположення кульмінацій, каденцій, кадансів, способи викладення фактури та ін.) Б) Аналіз мелодичних побудов (тематична й синтаксична організація, прийоми розвитку тематичного матеріалу та ін.) В) Тональний та гармонічний план. Г) Аналіз метро-ритмічної та темпової організації.

2. Аналіз інтонаційно-драматургічної форми та інтерпретаторських (*мобільних*) засобів виразності включає: А) Визначення виду музично-інтонаційної драматургії (хвильовий, конфліктний, медитативний та ін.) Драматургічна роль окремих побудов, «поворотних пунктів розвитку», кульмінацій. Б) Інтонаційний аналіз ладомелодичних побудов (інтонації, мотива, фрази, речення, періода), виявлення логіки їх співставлення та об'єднання (інтонаційні «арки») та ін. В) Інтонаційний аналіз пластів фактури та інтонаційних зв'язків між ними, ліній драматургічного розвитку окремих голосів та ін. Г) Художньо-цілісний темпо-ритм, особливості виконавського «дихання», характер динаміки, агогіки та ін.

II. Виконавський аналіз технічних засобів виразності:

а) Визначення технічних (рухово-моторних) прийомів звуковидобування, вибір конкретних виконавських штрихів, аппликатури, прийомів техніки та ін.

б) Вибір прийомів інтонаційно-виразної техніки (туше, артикуляції, агогіки, динаміки, педалізації, фразировки, художніх прийомів озвучування окремих пластів фактури, знаходження глибини обертоново-фонічної «партитури» звучання та ін.).

в) Аналіз піаністичних труднощів виконавської фактури.

III. Музично-педагогічний аналіз.

Визначення частин (епізодів) твору, художньо-інтонаційно та технічно складних для освоєння конкретним учнем. Прогнозування можливих проблем і помилок, які можуть спіткати учня при розучуванні даного твору. Створення індивідуального плану роботи над даним твором. Розробка індивідуальних творчих вправ (етюдів) для художнього, інтонаційного і технічного освоєння твору.